

förhållandet mellan länsherre och läntagare. Men glossatorerna underströk och vidgade det. Det fick hos dem innebörden, att hæresi »ipso iure» löser från varje förbindelse, avgiven till en hæretiker. En svuren ed skall vara som inte svuren. Ty för en eds bestånd är alltid i tysthet underförstått, att den gives till en person, med vilken den kristne kan ha förbindelse¹. Med en kättare är detta uteslutet.

Glossatorernas uppfattning var vid tiden för Stockholms blodbad gällande uppfattning. Erslev förundrar sig över, att ingen svarade på Gustaf Trolles anklagelse med att framlägga löftsbreven från Stockholms kapitulation². Det förunderliga hade varit, om något sådant skett. Anklagelsens formulering hade redan från början vridit vapnen ur de anklagades händer. Och än mera. Den hade totalt om lagt hela läget. De anklagade stod där, siktade för kätteri, inte endast berövade de försvarsmedel, till vilka de tryggt sig. De såg sig samtidigt ställda inför en anklagare, vilken då han utan hänsyn bröt de löften, som beseglats, var i färd med att utföra en rättsligen påkallad, därtill gudi och människorna behaglig gärning. Ett drag som inspirerat av Machiavelli. Den enda vägen att med rätten okränkt kränka rätten.

Lösningen av det ställda problemet leder av sig själv över till de nästa problemen. Det första: om upphovet och skulden till aktionen. Det andra och därmed intimt förbundna: om själva blodbadet framgick ur mogen överläggning och förut lagd plan eller endast är att betrakta som utslaget av ett ögonblicks delirium efter de många festdagarna. Problem av vars lösning blodbadets plats och betydelse i Nordens historia är avhängiga.

Finge man tro manifesten och relationerna från tiden

¹ Exempelvis glossan: Nota, quod ipso iure absolutus est, quicumque aliquo genere obligationis tenetur astrictus hæreticis, ut interim ei nihil facere teneatur. Och: Ergo si sub poena aliquis tenetur eis aliquid solvere certa die, licet non solvat, non incidit in poenam; et eodem modo, si per iuramentum; quod est verum, quia in illa obligatione et iuramento tacite subintelligitur, si talis permanserit, cui communicare liceat.

² Erslev, 158.